

**A VAS VÁRMEGYEI KATASZTRÓFAVÉDELMI IGAZGATÓSÁG
MŰKÖDÉSÉBEN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK BEMUTATÁSA
A JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET VÁLTOZÁSAINAK FÉNYÉBEN**

Szombathely, 2023. szeptember

Dr. Bognár Balázs, tá. dandártabornok

I. BEVEZETÉS

A Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) működésében jelentős változást hozott a védelmi szabályozási reform, amelynek egyik meghatározó újítása a különleges jogrendi szabályozás rendszerének felülvizsgálata és a kapcsolódó intézkedési katalógus teljes mélységű megújítása volt.

A védelmi és biztonsági szabályozás rendszere megújításának első látható eredménye az Alaptörvény kilencedik módosítása volt. Ezzel a módosítással a különleges jogrendi esetek száma háromra csökkent, melyeket a külső biztonság, a belső biztonság, valamint az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető súlyos események elleni védekezés mentén kategorizált a jogalkotó.

A védelmi és biztonsági szabályrendszer megújításának következő eleme a sarkalatos törvények megalkotása, módosítása volt, melynek eredményeként 2021. június 25-én került kihirdetésre és 2022. november 1-én lépett hatályba a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Vbö), majd a kapcsolódó végrehajtási rendeletek rendszere.

II. A 2021. ÉVI XCIII. TÖRVÉNY ÉS BEVEZETÉSÉNEK HATÁSAI

A szabályozási reform jelentős lépése volt a Vbö. elfogadása, amely korábban példa nélküli szintre emelte a védelmi és biztonsági igazgatás szabályozását. A példanélküliség nem a sarkalatoságban rejlik, hiszen az erre vonatkozó szabályok jelenleg is sarkalatos törvényekben – jellemzően a honvédelmi és a katasztrófavédelmi törvényben – kaptak helyet, hanem abban, hogy a Vbö. komplexitása és a kihívások kezelése kapcsán az összkormányzati szemlélet most jelent meg először egységes és valamennyi ágazat számára meghatározó keretszabályként, amely zsinórmértékül szolgál a továbbiakban is.

A Vbö. mindemellett a 21. századi kihívások sajátosságainak megfelelő rugalmas szabályokat tartalmaz a jogállami garanciarendszer egyidejű biztosításával.

A Vbö. meghatározza a védelem- és biztonságsvavatolás alapelveit, amelyek nem kizárólag a Vbö. belső előírásaként értelmezendők, hanem valamennyi védelmi és biztonsági tevékenység szabályozásának keretet adnak. A jogszabály a védelmi és biztonsági kötelezettségek teljes rendszerét is felvázolja, a korábbi széttördelt szabályozást egységesítette, majd egyes kötelezettségek további részletezését más jogszabályokba utalta.

Így többek között a polgári védelem egységes szabályozása azt hivatott erősíteni, hogy ez a jogintézmény nem kizárólag a rendvédelemhez vagy a honvédelemhez köthető, és a kérdést a védelem legszélesebb értelmezésében kell kezelni.

A jogszabály újítása még, hogy a védelmi és biztonsági célú tervezésnek a legmagasabb szinten ad kereteket, illetőleg a nemzetgazdaság mozgósítására és a tartalékolásra vonatkozó alapvető rendelkezések törvényi szintű megjelenése szintén kiemelt jelentőségű.

A Vbö. további nívuma, hogy intézkedik központi szerv létrehozására, amely erős igazgatási koordinációs jogkörökkel, bizonyos esetekben pedig ellenőrzési jogkörrel rendelkezik.

A Védelmi Igazgatási Hivatal (a továbbiakban: VIH) a felkészülés és a végrehajtás időszakában az együttműködő szervezetek közötti közvetítésre, a védelmi és biztonsági feladatok tervezésére, emellett a végrehajtás összehangolására, a tevékenységek folyamatos figyelemmel kísérésére és értékelésére, valamint egy összehangolt védelmi és biztonsági célú riasztási rendszer működtetésére hivatott, mely a kormányzati szinten kezelendő válsághelyzet és a különleges jogrend időszakában a döntéshozatal közvetlen támogatását végzi, továbbá bázist teremt az operatív irányításhoz.

A szabályozási reform a Vbő. keretjellegeré és az Alaptörvény determinációira figyelemmel magával vonta a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény, valamint a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat. törvény) szükségszerű felülvizsgálatát is. Ennek megfelelően megtörtént a Kat. törvény harmonizációja is.

A Vbő. értelmében a Kormány a védelmi és biztonsági feladatok összehangolt irányítása és ezzel összefüggésben a Kormány irányítása alá nem tartozó szervekkel való együttműködés biztosítása érdekében, többek között meghatározza a Honvédség, a rendvédelmi szervek, így a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a nemzetbiztonsági szolgálatok összehangolt felkészülésének és feladatellátásának fő irányait, valamint az ezekkel összefüggő kivételes döntéshozatal kereteit. Dekralálja, hogy a területi védelmi bizottság egyik szakmai elnökhelyettese – a védelmi és biztonsági igazgatás központi szervének vezetője egyetértésével – a katasztrófák elleni védekezés tekintetében a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervének vezetője.

III. KAPCSOLÓDÓ KORMÁNYRENDELETEK ÉS HATÁSAIK

A Vbő. végrehajtása érdekében tíz kormányrendelet lépett hatályba:

- a NATO Válságreagálási Rendszerével összefüggő döntéshozatal és feladatellátás, valamint a Nemzeti Intézkedési Rendszer alkalmazásával összefüggő szabályokról szóló 399/2022. (X. 21.) Korm. rendelet: tartalmazza a Nemzeti Intézkedési Rendszer felépítését, feladatait, hatásköreit, nemzeti koordinációját; az ágazati válságreagálási intézkedéseket.
- a védelmi és biztonsági célú tervezés szabályairól szóló 400/2022. (X. 21.) Korm. rendelet: tartalmazza a védelmi és biztonsági célú tervezés feladatainak meghatározását; a Biztonság- és Védelempolitika Alapelvei, a Nemzeti Biztonsági Stratégia, az Integrált Védelmi és Biztonsági Iránymutatás, ágazati stratégiák, intézkedési tervek, valamint az Ország Védelmi Terve vonatkozásában az elkészítés folyamatának, a nyomon követés és az értékelés szabályainak meghatározását; meghatározza a tervezési dokumentumok elkészítésének határidejét, valamint felülvizsgálatának rendjét.
- a polgári védelmi kötelezettségről szóló 402/2022. (X. 24.) Korm. rendelet: tartalmazza a polgári védelmi szolgálat elrendelésére és ellátására vonatkozó szabályokat (megkülönböztető jelzés használata ruházaton és gépjárműveken); a polgári védelmi határozat és a fellebbezés szabályait; a polgári védelmi szolgálat ellátására való felkészülés rendszerét, a résztvevő szervezeteket és azok feladatait, valamint a felkészítésre kötelezettek körét.
- a védelmi és biztonsági célú ellenőrzésekről szóló 403/2022. (X. 24.) Korm. rendelet: tartalmazza a védelmi és biztonsági célú ellenőrzési tevékenység részletes szabályozását; biztosítja, hogy a felsővezetők a védelmi és biztonsági rendszer képességeiről nem csak a szervezetek jelentésein alapuló információkkal rendelkezzenek, így döntések a rendszer optimális működése érdekében megalapozottabban készíthetők elő.
- a védelmi és biztonsági képzések szabályairól szóló 404/2022. (X. 24.) Korm. rendelet: tartalmazza a védelmi és biztonsági képzések megalapozását, amely nem érinti a folyamatban lévő – ágazatokra fókuszáló – képzéseket; több különböző típusú képzés (elektronikus képzés, tanfolyam/céltanfolyam, szakképesítés megszerzését biztosító képzés) indítását irányozza elő, ezek követelményeit a védelmi és biztonsági igazgatás központi szerve állítja össze; a képzéseket a Nemzeti Közszolgálati Egyetem bázisán kell megindítani.
- a védelmi és biztonsági célú gyakorlatokról szóló 405/2022. (X. 24.) Korm. rendelet: tartalmazza a védelmi és biztonsági célú gyakorlatok általános szabályainak megállapítását; külön szabályokat tartalmaz az ágazati gyakorlatok, központi gyakorlat, nemzetközi

gyakorlat, riasztási gyakorlat és terven kívüli gyakorlat tekintetében; a központi gyakorlatot a VIH koordinációjával az ágazat irányításáért felelős szerv tervezi, szervezi, vezeti és hajtja végre.

- a védelmi és biztonsági bírság szabályairól szóló 406/2022. (X. 24.) Korm. rendelet: tartalmazza a védelmi és biztonsági bírság részletszabályait, 14 tényállási elemet tartalmaz a bírság kiszabásának eljárási rendjének, valamint annak összegének meghatározásával; a bírság legalacsonyabb összege ötvenezer, legmagasabb összege ötmillió forint; a bírság kiszabására a fővárosi és vármegyei kormányhivatal jogosult.
- egyes gazdasági társaságoknak a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló törvény szerinti ellátási kötelezettségeiről szóló 407/2022. (X. 24.) Korm. rendelet: tartalmazza mely gazdasági társaságot milyen meghatározott termék és szolgáltatás tekintetében terheli ellátási kötelezettség.
- a védelmi és biztonsági igazgatás területi és helyi szabályairól szóló 427/2022. (X. 28.) Korm. rendelet: tartalmazza a területi igazgatási szabályait a korábbi külön katasztrófavédelmi és honvédelmi szabályozások egyesítésével; az ágazati, az érintett miniszterek, valamint a védelmi és biztonsági igazgatás központi szervének irányítási jogköreinek meghatározását; a vármegyei és járási szinten szerveződő területi és helyi védelmi bizottságok, továbbá a polgármester feladat- és hatásköreit; a védelmi és biztonsági feladatok ellátásában résztvevő szervezetek kötelezettségeit; a területi védelmi bizottságok munkaszervezetének módosításait.
- a gazdasági és anyagi szolgáltatási kötelezettség szabályairól szóló 428/2022. (X. 28.) Korm. rendelet: tartalmazza a korábbi párhuzamos (katasztrófavédelmi, honvédelmi) szabályozás egységesítését; a gazdasági és anyagi szolgáltatási kötelezettség, az elrendelés érdekében vezetett nyilvántartásban kezelt ingatlanra, szolgáltatásra, technikai eszközre vonatkozó műszaki adatokra vonatkozó részletes, végrehajtási szabályokat; a felkészülési feladatok, az egyszeri, rendszeres adatszolgáltatás, az igénybevételi célú kijelölés, elrendelés részletes szabályait; a technikai eszközök mellett az informatikai eszközökre vonatkozó előírásokat is.

A felsorolás alapján megállapítható, hogy rendkívül széles spektrumon mozog a védelmi és biztonsági tevékenységekkel kapcsolatos részletszabályok kidolgozása. Újdonság, hogy a polgári védelem önálló jogszabályi keretben jelent meg, továbbá meghatározza az együttműködő szervezetek közötti kommunikációt.

Ugyancsak külön rendelet foglalkozik a védelmi és biztonsági feladatok tervezésének részletszabályaival, a képzések és gyakorlatok rendszerével. Mindezt teszi úgy, hogy a jogalkotó részére biztosítja a tevékenységek összehangolását, az ágazati feladatok folyamatos figyelemmel kísérését és értékelését. Újszerű megközelítés, hogy a jogszabályi rendelkezések áthágása esetében külön védelmi és biztonsági bírság kiszabását teszi lehetővé az államigazgatás számára.

Ugyancsak újdonság a kiterjedt káresemény fogalmának bevezetése a katasztrófaveszély helyett, illetve a védelmi és biztonsági esemény fogalmának determinációja.

A rendeleteken túl, az Európai Unió jogszabályainak való megfeleltethetőség érdekében bevezetésre került a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség és az ágazati koordináció fogalma is.

A korábban a Kat. törvény részét képező alábbi feladatokat most már végrehajtási rendeletek szabályozzák így: a védelmi bizottságok, valamint elnökeik feladatait, a polgármesterek feladatait. Új megközelítésbe kerültek a veszélyhelyzetre vonatkozó szabályok, a polgári védelmi kötelezettségre vonatkozó részelemek, illetve a gazdasági és anyagi szolgáltatásra vonatkozó szabályok.

IV. AZ IGAZGATÓSÁG MŰKÖDÉSÉBEN BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK

A fenti jogszabályváltozások, így az Alaptörvény különleges jogrendről szóló rendelkezései, a Vbő., valamint a végrehajtására kiadott kormányrendeletek feldolgozása mind területi, mind helyi szinten megtörtént. Az érintett állomány megismerte és megfelelően alkalmazza az előírásokat.

Általános polgári védelmi tervek és mozgósítási tervek

Elsőként az igazgatóságon és helyi szerveinél februárban az előírt tartalommal és formában vármegyei és járási szinten kidolgozásra kerültek az általános polgári védelmi tervek, valamint a polgári védelmi szervezetek mozgósítási tervei. Az új tervrendszer biztosítja a hivatásos katasztrófavédelmi szerv és a polgári védelmi kötelezettség alapján létrehozott polgári védelmi szervezetek honvédelmi típusú különleges jogrend esetén meghatározott honvédelmi feladatai végrehajtását.

A feladatok a tervek értelmében, a védelmi és biztonsági igazgatás rendszerében széleskörű civil, katonai, rendvédelmi együttműködés keretében teljesülnek, ezzel garantálva a honvédelmi jellegű eseményekkel, valamint válságokkal szemben Magyarország szuverenitását és biztonságát.

A tervben szereplő eljárási rendek, illetve általános működési keretek biztosítják a fegyveres összeütközések időszakában meghatározott polgári védelmi feladatok és a hivatásos katasztrófavédelmi szerv részére meghatározott honvédelmi feladatok végrehajtását.

Az általános polgári védelmi tervek kiegészítésére elkészültek a polgári védelmi szervezetek mozgósítási tervei. A mozgósítási tervek biztosítják a honvédelmi típusú különleges jogrend időszakában a polgári védelmi szervezetek mozgósítását és alkalmazását, amennyiben a lakosság, valamint az anyagi javak védelme ezt indokoltá teszi.

A rendszer biztosítja, hogy a polgári védelmi szervezetek képesek legyenek végrehajtani az általános polgári védelmi alaptervben meghatározott, az életmentési és kárelhárítási feladatok tervszerű, normaidőn belüli megkezdésére, a fegyveres összeütközések következményeinek csökkentésére, a másodlagos hatásokból adódó helyzetek elhárításában való közreműködésre való kötelezettségeiket.

Védelmi és biztonsági igazgatás

Az igazgatóság továbbra is aktív szerepvállalással vesz részt a Területi Védelmi Bizottság (a továbbiakban: TVB), illetve a helyi szervek útján pedig a helyi védelmi bizottságok munkájában. Az éves üléseken kívül a katasztrófavédelmi elnökhelyettesek – területi szinten az igazgató, helyi szinten a katasztrófavédelmi kirendeltségek kijelölt állománytagjai – napi kapcsolatban állnak a védelmi bizottságok elnökeivel, az elnökök a védelmi és biztonsági igazgatási tevékenységüket az elnökhelyettesek szakmai javaslatai alapján végzik.

A Vbő. és végrehajtási rendeletei alapján a közbiztonsági referensek intézménye mellett létrehozásra került a honvédelmi referensek intézménye. A gyakorlatban ez a településeken azt jelenti, hogy ugyanaz a hivatali dolgozó látja el ezeket a feladatokat. Munkájukat továbbra is a katasztrófavédelmi kirendeltségek koordinálják, de feladataikat továbbra is a polgármesterek határozzák meg.

Veszélyelhárítási tervezés

2023. március hónapban valamennyi településen dokumentált módon végrehajtásra került a települési veszélyelhárítási tervek és mellékleteik pontosítása.

A tervek tartalmazzák a települések azonosított veszélyeztető hatásainak prioritizált sorrendjét és a katasztrófa-kockázatkezelési válaszokat. A területi veszélyelhárítási tervet az igazgatóság koordinálásával a TVB felülvizsgálta és pontosította.

Ennek keretében mindenhol módosításra kerültek a jogszabályi hátterek a tervekben. Beépítésre kerültek a járási, valamint az összesített veszélyelhárítási tervekben a Vbő.-vel életbe lépő részletszabályok.

A települési veszélyelhárítási tervek kiegészítésre kerültek, a fentiekben említett részletszabályok mellett, a nemzeti ellenállóképesség fokozását szolgáló intézkedések tárásával, a különböző kockázatok közvetlen és közvetett hatásaival szembeni reziliencia feladataival.

Polgári védelmi szervezetekkel kapcsolatos feladatok

Alapvetően az igazgatóság polgári védelmi szervezetekkel kapcsolatos feladatai nem változtak. Részletszabályok tekintetében a Kat. törvény mellett a polgári védelmi kötelezettségről szóló 402/2022. (X. 24.) Korm. rendelet vonatkozik a polgári védelmi szervezetekkel kapcsolatos igazgatósági szintű feladatokra.

A polgári védelmi szervezetek rendelkeznek jóváhagyott Megalakítási Tervvel, Mozgósítási Tervvel, melyeknek a pontosítása továbbra is a településekkel közös feladat maradt. A tervek alapján az állampolgárok fluktuációja esetén a beosztott személyek átvezetése szintén ilyen feladat.

A beosztási névjegyzékeket, a beosztó határozatokat a közbiztonsági referensek szükség szerint pontosítják, melyeket polgármesteri jóváhagyás előtt a hivatásos katasztrófavédelmi szerv részére véleményezési céllal megküldenek.

A beérkezett új jogszabályok szerinti határozatok és a jóváhagyott Megalakítási Tervek alapján a hivatásos katasztrófavédelmi szerv által használt központi adatnyilvántartó felületeken a létszámok felülvizsgálata folyamatos.

Lakosságfelkészítés

A katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII.29.) BM rendelet, mely a katasztrófavédelmi felkészítésre vonatkozó szabályozásnak is helyet adott, megfeleltetésre került a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvényben meghatározottaknak. Erre figyelemmel az igazgatóság – mint a felnőttképzők nyilvántartásában akkreditált szerv – által szervezett képzések, felkészítések felnőttképzésnek minősülnek.

Ebbe a nyomvonalba illik bele, hogy a katasztrófavédelmi felkészítésre vonatkozó szabályozás kiegészítésre került a közbiztonsági referensek tanfolyamszerű képzésére és katasztrófavédelmi felkészítésére vonatkozó rendelkezésekkel.

V. ÖSSZEGRZÉS

Az igazgatóság a védelmi és biztonsági igazgatási tevékenységek körében keletkezett feladatainak maradéktalanul eleget tett, és folyamatosan eleget tesz. A Vbő. és a kapcsolódó kormányrendeletek részletszabályai megerősítették az igazgatóság alaprendeltetéséből fakadó, valamint a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság által meghatározott feladatait, mindezek maradéktalanul végrehajtásra kerültek. A szolgálat ellátását az Európai Unió reziliencia céljaira tekintettel, összhangban az egységes védelmi és biztonsági előírásokkal, Vas vármegye közbiztonságának, az itt élő állampolgárok személyes biztonságának, anyagi javainak védelme érdekében tette és teszi a jövőben is.